

Verstolk verlangde of bekwam van de regering te Amsterdam de noodige instructies en had den moed, toen het Fransche legerkorps onder Oudinot werkelijk Gelderland bezette, een plegtig protest tegen deze daad van geweld, in naam der onafhankelijkheid van het Hollandsche rijk, naar het hoofdkwartier te Nijmegen te zenden. Het stuk werd oogenblikkelijk den Keizer toegezonden. Iedereen, en Verstolk inzonderheid, verwachtte gevangenzetting, vonnis van eene militaire commissie, deportatie of nog iets ergers. Doch Napoleon wist deze openbaring van een karakter, dat overigens in alles onbesproken was, op prijs te stellen. Hij riep na de eerste verwondering uit: de man heeft zijn plicht gedaan.

In plaats van de ongenade des nieuwen gebieders, viel hem de betoering tot prefekt van Friesland te beurt, een zeer gewichtige post, zoo wegens de bijzondere en moeilijke geaardheid en denkwijze der ingezetenen van die provincie, wien nog veel Duitsch, bij den Keizer zoo zeer gehaat, aankleefde, als wegens de geographische ligging en aanraking met de naburige landen. Verstolk had zich naar de omstandigheden geschikt, niet als onbepaalde vleijer van de zegevierende magt, en om met haar, uit eerbucht en eigenbaat te heulen, maar in de overtuiging, dat het thans juist aan geen burger, die liefde tot het Vaderland, kracht om het goede te doen, en moed om het kwade af te weren, in zich bespeurde, vrijstond om zich aan 's landszaken te onttrekken, en een behagelijk Epikurismus, onder den schijn van hooghartige Stoische terughoeding, te huldigen, waaraan zich zoo velen overgaven. Den prefekt gelukte het, alle bezwaren van zijnen post te overwinnen, en terwijl hij door onbepaalde toewijding aan de wezenlijke belangen zijns lands en vaste handhaving der oude zeden, gebruiken en regten der Friezen hun volkomen vertrouwen won, gedroeg hij zich aan de andere zijde jegens de Fransche overheden met loyaliteit en waardigheid, beleid en gematigdheid, voorzigtigheid en bedachtzaamheid, kortom op eene wijze, dat hij ook dezer achtung en welwillendheid verwierf. Zoo trad hij dan op en werkte en bewoog zich als een weldadig bemiddelaar tusschen de vereischten van den tijd en de behartiging zijner onderhoorigen. De gevolgen der vreemde heerschappij werden daardoor aanmerkelijk verzacht, en de grondstoffen der toekomstige vrijheid konden rustig en ongestoord tot aan het aanbreeken van den geschikten dag zich ontwikkelen.

Nieuwe gelegenheid om zijne onzigtigheid en beleid, met standvastigheid en veerkracht gepaard, aan den dag te leggen, bood zich voor Verstolk aan, gedurende de hachelijke omstandigheden, welke de bevrijding zijns vaderlands van het vreemde juk onmiddellijk voorafgingen. Hoe zeer hij ook, in den grond van zijn hart, zich over den keer van zaken mogt verheugen, en welke vaderlandsche gezindheden voor de herstelling van *Out-Nederland* hij in 't geheim koesteren mogt, liet hij zich nogthans tot geene overijling vervoeren, maar zocht door een stelsel van verzoening en gematigdheid, hetwelk alle partijen te stade kwam, alsmede door krachtvolle maatregelen alle wanorde te verhoeden, welke met dergelijke overgangen gewoonlijk verzeld gaan, en bij den fieren vrijheidsgeest der Friezen van eenen dubbel gevaarlijken aard zouden geworden zijn. Daarbij was de zegepraal der geallieerden nog niet volkomen verzeerd, en eene wederkeering van Napoleons krijgs-geluk behoorde ook, na den terugtocht der Franschen, in 1813, steeds tot de mogelijkheden, welke in 't oog moesten gehouden worden. Eerst na het aanrukken van de voorhoede der geallieerden verklaarde de prefekt zijne ambtelijke loopbaan voor gesloten; met geweer en pak tot den overwinnaar over te gaan, achtte hij zijner betrekking niet waardig, en wees derhalve alle uitnodigingen ter voortzetting zijner ambtsbetrekingen volstandig van de hand.

Dit gedrag, hetwelk door de generaals der geallieerden niet behoorlijk begrepen werd, bevestigde hem derzelver misnoegen. Ja zelfs tijdelijke gevangenschap, als een hardnekkig aanhanger van Frankrijk. Doch de voorspraak der Friezen, welke de zaak als hunne eigene beschouwden en eene deputatie uit hun midden naar het hoofdkwartier zonden, bevrijdde hem spoedig weder. Intusschen hadden Zuid- en Noord-Holland de smadelijke ketens afgeworpen en de oude roemrijke oranjevaan geplant. Van nu af was 's Gravenhage het hoofdkwartier van alle echte vaderlanders.

De soevereine vorst van het herstelde Nederland wist Verstolks gedragingen en verdiensten even zeer als zijne talenten juist te waardeeren; hij droeg hem twee, in de toenmalige omstandigheden gewichtige posten op; hij werd namelijk tot gezant aan het Ruissische hof bestemd, en voorloopig tot bestuurder van het afgestane en tot groothertogdom verhevene land van Luxemburg, mitsgaders van de op den rechter oever van de Maas gelegene, zoo oude als nieuwe Belgische provincien benoemd. Ieder besefte de groote moeilijkheden, welke aan dezen laatsten waren verbonden, en deels in de betrekking tot de veldheeren der bondgenooten, deels

in de stemming der ingezetenen, deels in het besef der gezeekerheid van de nieuwzamenstelling gelegen waren Verstolk wijdde zich met vrije en groote zelfopoffering toe aan de zaken van het bestuur dezer landen, en zag zich althans door de gevolgen in enkele takken beboend; meer te doen, belette de onstuimige en woelige tijd. De tusschentijd der honderd dagen en de hernieuwde kampstrijd tusschen de bondgenooten en den wedergekeerden gebieders van Frankrijk, wiens hoofdtooneel de Nederlanden werden, vereischten eenen man van Verstolks doorzicht en karakter, om aan den eisch der snel wisselende omstandigheden te voldoen, en de moeilijke plichten in den onzekeren toestand naar behooren te vervullen. Het gevaar voor Nederlands heerschappij, en voor Verstolks gebied inzonderheid, was ook na den slag van Waterloo niet geheel geweken.

De uitgebreide kennis van Verstolk in het wezen en beleid van den handel, gepaard aan de studien in 't staatsrecht, die hij theoretisch en praktisch tevens gemaakt had, waren voor de belangen van zijn vaderland, welke hij eerlang aan het Keizerlijke hof had voor te staan, van groot gewicht. De lojaliteit van zijn karakter, het rustige en tevens vastberadene in zijne gansche houding, gepaard aan een helder en vaardig doorzicht van omstandigheden en zaken, die zich voordeden, namen zeer voor hem in, inzonderheid in die hooge kringen, waar men zulks weet te waardeeren. In Petersburg trof men die aan. Hij kwam zich van zijne taak tot volkomen genoegen van zijnen monarch, en zijne zending heeft niet weinig bijgedragen tot aanknooping en bevestiging van de vriendschappelijke en innige betrekkingen, waarin de beide dynastien en regeringen tot heden gebleven zijn.

Verstolks gezondheid had, wanneer men ook de menigvuldige inspanning van den geest niet in aanmerking zou willen nemen, door het noordelijke klimaat zeer geleden en daardoor ontstond de noodzakelijkheid om zich in den schoot zijner familie te verhalen. Hij verwierf nog in den jare 1822 de verzochte terugroeping, doch kon de Koning niet lang zijne diensten onthouden, inzonderheid daar eene menigte verwickelingen en rampspoeden, zoo wel ten gevolge van de groote handelskrisis van 1825, als de noodlottige overstroming van onderscheidene provincien, den raad van zulke mannen onontbeerlijk maakten. Verre het grootste gedeelte van Noord-Holland werd in Februarij 1825 door den zeeroed verwoest; eene aanzienlijke en kort te voren nog zoo bleijende landstreek, binnen weinig uren, door de zee, waaraan zij eens ontruikt was, heroverd en zoodoende de inspanning van menschelijke kracht en vlijt met éenen slag vernietigd. Menschen en vee werden de prooi van den dood of van onbeschrijflijken nood. Even zoo leed het grootste gedeelte van Overijssel en Friesland ontzettend. Rotterdam zelfs werd, binnen eenen tijd van naauwelijks vier en twintig uren, driemaal door overstromingen in ontsteltenis gebracht, Amsterdam dankte zijne redding als aan een half wonder; maar eenige duimen hooger gestegen, had de verbolgone vloed het misschien geheel verwoest. Van Texel tot aan den uitloop van de Maas, werd alles, wat zich voordeed, weggespoeld. Bij Antwerpen was de Schelde niet minder verbolgen, de gansche beneden-stad werd onder water gezet en voor meer dan anderhalf miljoen aan waren vernield. Het hart des edelen Konings leed niet weinig bij den aanblik van dezen grauwel der verwoesting en den nood van zijn getrouw volk. Hij zond daarheen, waar de nood het grootste was, en de heer Verstolk, wien zoo veel medegevoel en herinneringen aan Friesland hechtten, ging, met volmagten, met troost en hulpvoorzien, derwaarts, en regtvaardigde ook toenmaals geheel het vertrouwen des monarchs.

Hij rees er voortaan dagelijks meer in, en daar de laatste stand van de beroemde geschillen over de Rijnvaart, met de betrokkene oeverstaten en de interpreterende Congres-Mogendheden eenen staatsman juist als Verstolk vereischte, zoo zag hij zich nog voor het einde van 1825 geroepen aan het hoofd van het ministerie van buitenlandsche zaken, tot dus verre door den heer de Coninck bekleed. Het Rijngeschil maakte thans jaren lang het hoofdonderwerp uit van de diplomatieke werkzaamheid des Nederlandschen kabinetts naar buiten.

Het is ons oogmerk niet, in de geschiedenis van hetzelfde te treden, daar zij elders, uitvoerig genoeg behandeld, te lezen is. Verstolk stond in den kampstrijd, waarin men beurtelings beginselen en belangen inriep en gelden liet, met de gansche rustige kracht en volharding, aan zijne landgenooten eigen, en verdedigde het standpunt, waarvan de Nederlanden bij de behandeling van de zaak in geschil uitgingen, met eene bekwaamheid en redenkunst, die ook door de tegenstanders erkend werd.

Men was in den jare 1822 na zevenjarig heen en weder reclameren, interpreteren en discussieren eindelijk op het middel van uitkomst geraakt, om zich te beroepen op de beslissing van de Mogendheden, welke de traktaten van Parijs en Weenen onderteekend en gewaarborgd hadden.

De beslissing viel tegen de Nederlanden uit, en de gezanten der drie Noordelijke Mogendheden verenigden zich op het Congres van Verona met de bezwaren van den Hertog van Wellington; doch bleven de zaken tot het jaar 1826 op het oude punt, ofschoon men vroeger over beraadslagingen, welke te Brussel zouden plaats hebben was overeengekomen.

Gedurende de woeling en strijd, welke de Belgische revolutie voorafgingen, had Verstolk zich buiten alle onmiddellijke aanraking met de vijandige bestanddeelen gehouden en meest tot den werkkring van zijn ressort bepaald, hoewel hij in beslissende oogenblikken nooit achterbleef, en in den raad van state en van ministers, gelijk op het spreekgestoelte, datgene voorstond, wat hij meende te moeten voorstaan. Zijne gematigdheid en kalmte, gelijk zijn edele inborst werden ook door de ergste meners der factien gewaardeerd, en hij was de eenigste minister, die bevrijd bleef van de verwijten en den hoer der oppositie en de vergiftigde pijlen, door haar anders op alle raadslieden der kroon in menigte afgestoten. Natuurlijk komt hierbij in aanmerking de omstandigheid, dat zijne dienszaken hem niet zoo volstrekt als zijne ambtgenooten in dat gevaarlijk perk bragten. Overigens behoorde hij geenszins tot degenen, die den partij-geest op eenigerlei wijze vleiden; en de lofspraak van een onbegrensd, huichelachtig jacobinismus zich lieten gevallen, alleen om de eigene huid te bevestigen. Het blijft aan lateren tijd overgelaten de betrekking van Verstolk tot van Maanen, en de onderscheidene ministers van binnenlandsche bewind, met welken omstandigheden en gebeurtenissen hem in aanraking brachten, naauwkeurig aan te toonen en te bepalen.

Het gedrag der Belgische tegenstanders jegens hem bleef ook gedurende het onstuimigste tijdvak der revolutie en gedurende den diplomatieken kampstrijd te Londen voortduren. Hij sprak steeds met behoorlijke achtung van hem in dagbladen en congres-zittingen; ook vermaande van de Weyer, wien de omstandigheden de Belgien's armoede aan staatswetenschappelijke talenten tot diplomatiek *factum* van het September-Koninkdom gemaakt hadden, iedere ontmoeting en wedstrijd, bij gelegenheden, dat Verstolk zelf, of de gezanten met hem moesten te zamentreffen. Dat de Engelsche diplomatie, zelfs den achteulozen Palmerston niet uitgezonderd, respect voor een karakter en talent, als die van Verstolk, blijken liet, spreekt van zelve. Uit de ten zijnen opzichte gedane bespeurde men ook de eigenlijke en innerlijke bedoelingen van den Koning zelve, zoodat wiens innige medewerking men zich geene staats-handeling van belang in de Nederlanden stellen mag. De minister van Luitenlandsche zaken had over menig punt en menigen moerregel misschien eene andere of gewijzigde mening, doch de bekentenissen van de tegenwoordige lieden van den dag in België, hoe de aanvallen tegen ministers en sijstema altijd slechts een masker, en hun doel een geheel ander dan het openlijke voorgewende was, toonen ons, dat ook de gematigdheid van Verstolk evenmin het oogmerk zou bereikt hebben, als van Maanen's veerkracht, en waren het toch meest de tijden van het zachte en weifelend stelsel, welke de zaken der regering bedierven.

(Het Vervolg en Slot hierna.)

Advertentie.

De HEEMRAAD der Divisie SARACCA, brengt bij deze ter kennis van belanghebbenden, dat na den 1sten October het KANAAL VAN SARACCA, hoofde van de noodige bedielving, nader Advertentie zal afgedamd worden, uitgenomen zeven dagen van springtij.

Paramaribo, den 20 September 1837.
De Heemraad voornoemd,
W. C. KENNEDY.

(32924) Er wordt ter afslading geboden SUIKER in ruiling tegen KOFFIJ. — Adres ter dezer Drukkerij.

(32925) GEORGE HENDRIK PICHOT vertrekt.

Scheepstijdingen.

UITGERLAARD.

Den 19den dezer, het Schip *Dina Maria* Kapt. A. ARIERS JR., naar Amsterdam; ladings 115 vaten en 1099 balen heele- 17 vaten en 122 balen gebroken Koffij, 37 balen 1 dito vuile Katoen en 63 balen Cacao.